



# Synthese opmerkingen van de buurt ivm Appelbrugparkje de buurt op het praatplan voor het Appelbrugparkje

19 september 2022 Verslag

Entiteit

Dienst Beleidsparticipatie en Groendienst

Contactpersoon

Ann Manhaeve (ann.manhaeve@stad.gent)

## 1. Het Appelbrugparkje

Het Appelbrugparkje ligt in de Jan Breydelstraat en vormt een zeer klein groen parkje in het vooral stenige historische stadscentrum. In de nabije én zelfs ruimere omgeving zijn nauwelijks groenzones aanwezig. Van op de brug over de Graslei-Korenlei, van uit de Rekelingenstraat (einde Burgstraat) en van op de Geldmunt vormt het Appelbrugparkje het enige zichtbare groene plekje in een verder stenige omgeving.

Uit de Ferrariskaart blijkt dat er op het einde van de 18<sup>e</sup> eeuw een waterloop, de Houtlei, liep waar nu het parkje ligt. Over de huidige Jan Breydelstraat liep een brugje over de Houtlei. Aan dit brugje was een herberg 'In den Gulden Appel' gevestigd, waar nu het huidige designmuseum ligt. Vandaar de naam het Appelbrugparkje.

Het parkje was op het einde van de vorige eeuw nog een echte groenoase met klimopbegroeiing aan de gevel en een 7-tal bomen. In 2008 was er in het parkje zelf nog steeds meer opgaande beplanting aanwezig ten opzichte van de huidige situatie. Momenteel resteren er slechts 3 bomen en in beperkte mate opgaande beplanting. De Stad wil deze groenoase weer herstellen.

In het parkje is nog een kleine kolonie mussen aanwezig. De Stad wil deze kolonie behouden en hun leefgebied ook beter maken. Het gaat namelijk slecht met de huismus in de stad. Behoud en versterking van deze soort is dan ook opgenomen in het soortenplan van de Stad Gent.

Het parkje wordt niet alleen door de omwonenden/buurt gebruikt, maar is ook belangrijk voor een ruimer gebied. Het is immers een parkje dat ook door de 'Gentenaar' en door toeristen wordt gebruikt. Het ontwerp dient daar ook op te worden afgestemd. Bij de opmaak van het praatplan werden meerdere aspecten in rekening gebracht:

- historiek,
- wensen van omwonenden, gebruik en beleving,
- fysische eigenschappen zoals natuurwaarden, bodem, grondwater...,
- draagkracht van de plek,
- het beleid van de Stad Gent.

De bedoeling is om tot een ontwerp te komen op maat van de plek en dat tot een aangename groene publieke ruimte leidt voor iedereen. Dat impliceert ook dat ontwerpen het maken van onderbouwde keuzes is. Want niet alles kan of is mogelijk.

## 2. Het 'praatplan' voor het Appelbrugparkje

Maarten Kaptein, landschapsarchitect bij de Groendienst, tekende een plan uit voor de herinrichting van het Appelbrugparkje. Dat plan, een praatplan, vormt een eerste ontwerp dat aan omwonenden en handelaars uit de Jan Breydelstraat werd voorgelegd.

### 2.1. Concept MUSJ voor het Appelbrugparkje

MUSJ verwijst naar de mussenkolonie in het parkje. Daarnaast staan de hoofdletters **MUS-J** ook voor voor Mini, Urbaan, Stromen, Jungle.

**Mini:** het parkje meet slechts ca. 20x20m (totaal 450m<sup>2</sup>), vergelijkbaar met een huiskavel.

**Urbaan:** het ligt midden in de stenige historische binnenstad waar nauwelijks groene plekken in de nabije en ruime omgeving zijn.

**Stromen:** het parkje ligt op de kruising van 3 waterlopen: De Leie, De Lieve en de gedempte Houtlei. Eveneens ligt het op de toeristische as van de Graslei-Korenlei naar het Gravensteen.

**Jungle:** we willen het parkje weer tot een echte groenoase maken zoals eind jaren '90 nog het geval was. Daarna is het parkje geleidelijk gedegradeerd zodat het er nu zeer kaal, open en afgesleten bij ligt.

Het parkje is zeer klein en wordt intensief gebruikt en betreden, mede door de aanleg van de brug naar de oude vismijn. Ook de plaatsing van een roze picknickbank heeft voor bijkomende betreding gezorgd. De beplanting heeft hier sterk onder geleden. Het parkje heeft namelijk maar een beperkte draagkracht doordat het zo klein is. Het gevolg is dat onder meer het gras is verdwenen. Bovendien zijn, in vergelijking met de jaren '90, de bomen gegroeid waardoor die meer schaduw werpen op de beplanting en meer voedingsstoffen uit de bodem opnemen. Verder zijn er nu meer toeristen en bewoners dan vroeger die voor een grotere druk op het parkje zorgen.

De Stad Gent kiest ervoor om zo weinig mogelijk verharding in parken aan te leggen. Dat betekent dat er enkel paden worden aangelegd wanneer dat noodzakelijk is. De aanleg van paden leidt immers tot een nog kleiner oppervlak aan groenoase in deze toch al stenige omgeving.

Vandaar de keuze om geen verharde paden door het parkje aan te leggen, maar het parkje te laten beleven vanaf de Jan Breydelstraat, vanaf de noordelijke zijde via de brug over de oude vismijn en via een geleid belevingspad doorheen het parkje.

### 2.2. Toelichting bij het praatplan

Het praatplan en de dwarsprofielen zijn te vinden op de [website van de Stad Gent](#). Hieronder volgt een toelichting bij dit plan:

- Aan de noordzijde (zijde Burgstraat) landt de brug die het parkje met de oude vismijn verbindt. Die brug is een evacuatieroute voor de oude vismijn. Deze evacuatieroute moet dus behouden worden. Hier is een integraal toegankelijk pad voorzien.
- Langs de appartementen aan de noordzijde (nr. 10-12) en de brug ligt een verhard pad.

- In de kromming van de landing van de brug voorziet het plan een verhoogd driehoekig plantvak. Op de verhoogde rand zal je wel kunnen zitten maar die rand zal niet voldoende comfortabel zijn om lang te blijven zitten.
- De mosgroen gekleurde zone in het midden van het parkje ligt op de plek waar vroeger de Houtlei lag. In die zone willen we die oude waterloop evoceren door die verdiept aan te leggen. In die zone voorzien we uniforme beplanting die refereert naar de Houtlei. Aan de zuidelijke zijde (zijde Drabstraat) wordt de oude grens van de Houtlei met de bebouwing en kade terug zichtbaar gemaakt.
- Het parkje is vanaf de rand beleefbaar. Vanaf de Jan Breydelstraat en de noordelijke zijde (richting oude Vismijn) is het parkje integraal toegankelijk. Men kan ook doorheen het parkje gaan via een avontuurlijk belevingspad. Dat belevingspad is op een locatie verbreed als passageplek én om van het uitzicht op het water en de oude vismijn te genieten. Ze is afgeboord met een touwnet om mensen te geleiden en daarmee te voorkomen dat het park betreden wordt waardoor de beplanting zou worden beschadigd.
- Het regenwater van een deel van het dakoppervlak van het Designmuseum wordt via open gootjes in een ondergrondse regenwaterput opgevangen. Dit kan in droge periode voor begieting worden gebruikt. Als de regenwaterput vol is stroomt het water over in de verdiepte zone (de geëvoceerde gracht van de gedempte Houtlei) om daar in de beplanting te infiltreren.
- De verdiepte zitplek aan het water vormt momenteel een romantisch plekje met zicht op het water, weg van de drukte van de binnenstad. De keerzijde hiervan is dat dit ook leidt tot overlast door mensen die hier na een avondje stappen gaan zitten en lawaai maken. Eveneens leidt de afzondering van deze plek tot druggebruik, overmatig alcoholgebruik met alle gevolgen van dien. Vanwege die overlast is gekozen om deze plek op te heffen in het ontwerp van het parkje. Het romantische/idyllische zicht op en over het water werd behouden door een korte smalle gebogen arduinen zitbank die meer aan de straatzijde is voorzien.
- Om ongewenste betreding van het parkje te voorkomen is voorzien in zowel lage overkijkbare beplanting (lichtgroen op tekening) én lage metalen bogen (ca. 30-50cm) die het parkje afboorden. Een grasveld(je) zoals vroeger is echter niet meer mogelijk omdat de bomen nu veel groter zijn. Hierdoor werpen die meer schaduw en hebben ze een uitgebreider wortelstelsel. Die wortels nemen over een grotere oppervlakte water en voedingsstoffen op uit de bodem.
- In bepaalde delen van het parkje komt hogere, niet overkijkbare beplanting (donkergroen op tekening). Dit is enerzijds bestaande beplanting die waardevol is voor de huidige kolonie huismussen die we hier willen koesteren. Anderzijds zal de nieuwe aanplant zichtlijnen versterken en de ruimte aantrekkelijk maken door afwisselende dieptezichten en massa (cfr. Engelse landschapsstijl). De positie van de opgaande, niet overkijkbare beplanting is ook zodanig gekozen dat er geen verborgen hoekjes ontstaan.

### 3. Reacties van de buurt op het 'praatplan' voor het Appelbrugparkje

Tijdens een overleg op 19 september 2022 werd het praatplan aan de hand van een presentatie besproken met 3 ondernemers (eigenaars van horeca- of handelszaken) en met een vertegenwoordiger van het Design Museum. Wie dat wenste kon daarna nog tot 10 oktober reageren op het praatplan. De Stad ontving nog een reactie van het Design Museum en van een eigenaar van een horeca-ondernemer. Hieronder volgt een synthese van deze reacties.

**Men vindt het jammer dat het parkje niet meer toegankelijk zou zijn:**

- Het ontwerp als urban jungle met de touwbrug vindt men te complex voor dit kleine parkje.

- Door dit ontwerp kan je het park en het water te weinig beleven.
- Zitten aan de straat is niet zo gezellig als zitten in het park of aan het water.
- In de binnenstad is er weinig toegankelijk groen. Daarom vindt men het belangrijk dat het parkje toegankelijk blijft voor kinderen, toeristen, studenten, buurtbewoners ...
- Zal de afsluiting wel worden gerespecteerd? Een afsluiting zal kinderen allicht niet tegenhouden. Ook volwassenen lopen nu al dwars door de hagen. Aan de afsluiting zullen mensen ook fietsen vastmaken.
- Door de huidige zitkuil ontstaat momenteel een probleem van lawaaioverlast en druggebruik. Die zitkuil was er vroeger niet. Het zou beter zijn om het parkje op straatniveau te houden en bankjes te zetten aan het water. Water trekt immers mensen aan. Het risico bestaat dat mensen toch door de beplanting lopen om naar de waterkant te gaan. Dan lijkt het beter om toch een pad naar het water aan te leggen.
- Als er voldoende verlichting is, zal een bank aan het water allicht niet dezelfde problemen geven als de huidige zitkuil. Als er dan eens mensen zitten na 22u, zal dit minder problemen vormen. We wonen in de stad en moeten tegen wat lawaai kunnen
- De bankjes aan de straatkant zijn bij mooi weer bijna constant bezet. De roze picknickbank had ook veel succes. Mensen speelden daar ook gezelschapsspelen.
- Het parkje zit ook vaak vol met studenten. Zij zijn er welkom, ook in de (late) avonduren.

**Men vindt het niet goed dat er geen terrassen meer aan de noordkant zouden kunnen staan.**

- Gedurende de voorbije jaren was een terras aan de noordkant van het parkje aanwezig. De brug naar de oude vismijn maakt daar zelfs een bocht omdat men dat terras wou ontzien bij de bouw van de brug.
- Veel horecazaken in deze straat hebben het moeilijk omdat ze geen terras hebben. De ondernemers stellen dat het succes van de ene handelaar bijdraagt aan het succes van de andere ondernemers in de straat en zo de leefkwaliteit van de buurt verhoogt. Men benadrukt dan ook de noodzaak aan een terras voor de horecazaak die grenst aan het park.

**Het Design Museum en een ondernemer vrezen dat het museumonvoldoende zichtbaar zal zijn** van aan de overkant van het water. Ook omgekeerd, zouden de zichtlijnen vanuit het Design Museum naar het water toe gevrijwaard moeten blijven. Daarnaast hoopt het Design Museum om de link tussen het museum en het parkje te versterken, bijvoorbeeld door de banken uit het parkje te laten terugkomen in het museum.

Verder werden nog volgende opmerkingen gegeven:

- De buurt draagt zorg voor dit parkje en houdt het proper.
- De 'knipoog' naar de vroegere Houtlei is leuk.
- De fietsenstalling tegenover het parkje is OK. Aan het parkje staat nu een fietsenstalling die zal worden weggenomen. Hierdoor verhoogt het risico dat fietsen worden vastgemaakt aan de afsluiting van het park.

Een deelnemer aan het gesprek op 19/9 stelde als afsluiter de vraag wat de Stad wil laten doorwegen: de verwijzing naar de historische elementen? ontharding en vergroening? beleving door mensen?

## 4. Volgende stappen

De Groendienst gaat met alle opmerkingen aan de slag. Dit betekent dat de Groendienst onderzoekt of opmerkingen/suggesties kunnen worden verwerkt in het ontwerp.

Tijdens een volgend overleg zullen we het aangepaste ontwerp bespreken. Volgens de huidige planning zou deze bespreking medio november-december 2022 kunnen plaatsvinden. Op dat moment zullen we uitleggen welke opmerkingen al dan niet in het plan werden opgenomen en waarom.

Daarna zal de Groendienst het definitieve plan ter goedkeuring aan het schepencollege voorleggen.